

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון ק"ג

פרשת כי תצא

תשפ"ג

ואלה יעמדו על הברכה
בעבור שנדרבו הוצאות הגליון

לע"נ

הרה"ק רבי שמחה בונם בן רבי צבי הירש
מפרשיסחא זצקלה"ה זי"ע
נלב"ע י"ב באלול תקפ"ז

הרה"ח ר' אהרן מאזעסאן שליט"א

ערד

לע"נ הרה"ק רבי צדוק הכהן בן רבי יעקב
מלובלין זי"ע
נלב"ע ט' אלול תר"ס

הר"ר דוד דויטש הי"ו

לרגל השמחה בבית רב האי גאון

מלהיב לבבות ישראל לאביהם שבשמים

הגה"צ רבי אלימלך בידערמאן שליט"א

ניסו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל שמחת נישואי בנו למזל טוב

הרה"ח ר' אהרן יהודא קליין שליט"א

בני ברק

לרגל שמחת הולדת בנו למזל טוב

- קידושא רבא כי תצא תש"פ
- סעודה שלישית כי תצא תש"פ
- קידושא רבא כי תצא תשפ"א
- סעודה שלישית כי תצא תשפ"א
- סעודה שלישית כי תצא תשפ"ב
- סעודה שלישית שופטים תשפ"ג
- אחר הבדלה / הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע
- אחר הבדלה/ הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

ניתן לקבל הגליון

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

בארה"ק

ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א

בני ברק

אצל הרה"ח ר' שלמה לייב לאנדא שליט"א

ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

חיפה

אצל הרה"ח ר' ישראל ברודבקר שליט"א

קרית גת

אצל הרה"ח ר' נח גד וויינטראב שליט"א

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

קידושא רבא

פרשת כי תצא תש"פ לפ"ק

ואח"כ כשיצא כבר, אז כבר צריך לחזור ולעבוד את ה' ביישוב הדעת. וזהו הדין של פסח דורות שאינו בחיפזון.

ולפעמים בא היצר בתחבולה, ומייעץ לאדם לעבוד את ה' למעלה מכוחותיו, ואז יפול הנופל ממנו, ובתולדות יעקב יוסף (אות ד') עה"פ לא יהי' כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה וגו' מביא את דברי הרמ"א בספרו מחיר יין (על מגילת אסתר) שכוונת המן הרומז להיצה"ר הוא שיעשו עץ גבוה חמשים אמה (אסתר ה, יד), שרומז לשער החמישים, ששם לא שייך להשיג, והיה כוונתם בזה, להרים את מרדכי הצדיק למעלה מדרגותיו ובזה להפילו, ועל זה מזהיר אותנו התורה, לא יהי' כלי גבר על אשה, גבר הוא בעל כח

היום הוא ההילולא של הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין. בספרו צדקת הצדיק, שזהו הספר הראשון שכתב לאחר התקרבותו לדרך החסידות, מביא בתחילת הספר (אות א') שבפסח מצרים מצינו שהיה צריך להיות בחפזון, וענינו הוא, מפני שראשית כניסת האדם אל הקדושה צריך להיות בחיפזון דווקא, והטעם, מפני שההתחלה לנתק עצמו מכל תאוות עולם שזהו מקושר בהם, הוא קשה מאד, ואל כן לא ימתין לשעת הכושר, שיתבטל היצר מאליו, שכן זמן כזה לא יגיע לעולם, והוא כמו רכבת נוסעת שלא יעצור כלל בדרך, ורק אם יקח את ההתעוררות בלב, ויקפוץ אז ישתחרר, לכן צריך להאחז ברגע הזה ולהתנתק בחיפזון ובלא יישוב הדעת,

שיראה לפרוח למעלה מכולם, ועיי"ש.
וזהו שאמר הכתוב תועבת ה' כל עושה
אלה, ששני דרכים אלו אינם נכונים, אלא
כל אחד יעבוד לפי בחינתו כראוי לו.

יהי רצון שנזכה לעבוד את ה' כראוי,
ולזכות לתשובה שלימה וגאולת עולם על
ראשינו.

גדול, ואשה תש כוחה, שלא ינוח על עצמו
עבודה שאינו לפי דרגתו.

והוא הדין איפכא, שלא יאמר החזק, איני
צריך להטריח עצמי יותר מן החלש, אלא
חייב להתגבר לפי כוחותיו, וזהו לא ילבש
גבר שמלת אשה, ואדרבא כדברי האלשיך
הק' במשנה בן תימא (אבות ה', כ') קל כנשר,

סעודה שלישית

פרשת כי תצא תש"פ לפ"ק

זה, שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, שבכל יום מנסה שוב להסיר את האדם מדרך החיים, וזהו עבודתו.

כי תצא 'למלחמה', ראשית צריך לדעת שזהו מלחמה, שמבקשים להמיתו, וליטול ממנו את חיי העולם הבא, ועל ידי בהירות זו יכול להילחם, ואף שלכאורה זו מלחמה כבידה עד מאד, שכן אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, על זה בא התורה להודיענו, 'כי תצא', שאם רק תתחיל לצאת למלחמה כנגד היצר, אפילו שהמלאך הוא אש ואתה בשר, הרי בזה שמתחיל לצאת נגדו, כבר נקרא 'הבא לטהר', ולכן 'מסייעין אותו', וה' לא יעזבנו בידו, וזהו, 'ונתנו ה' אלהיך בידך', שהקב"ה יעזור לך.

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שביו (כא, י).
בספה"ק כתבו שפסוק זה מיירי במלחמת היצר. והרה"ק הרבי רבי בונם מפשיסחא זי"ע מוסיף, שבשעה שהיו לישראל מלחמות בפועל, היה פירוש הפשוט, של כי תצא למלחמה, על מלחמה גשמית, והרמז היה על מלחמות יצר הרע. אך עתה שאין לנו מלחמות, פירוש ה'פשוט' הוא על מלחמות יצר הרע עכ"ל.

איתא בתהילים (לו, לב) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, היינו שהיצר רוצה להמית את האדם, שיודע שבעולם הזה אפשר לקנות קניינים נצחיים, על כן מנסה להפריע בכל דרך, וזהו מבקש להמיתו, ובגמ' (סוכה נב, ב) למדו מפסוק

בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, ולכאורה אמאי ימשכהו לתוך בית המדרש, הלוא יש לעזבו לגמרי ולהשאירו בחוץ, אך הפירוש הוא, שאי אפשר שלא יהא יצר, שכן מטרת ביאת האדם לעולם הוא כדי להתגבר עליו, אבל הרע במיעוטו עדיף, ולכן יהא בביהמ"ד ששם הנסיונות הם במידה פחותה, ואינם דומים כלל ליצר הרע שמחוץ לכותלי בית המדרש. וזהו משכהו לביהמ"ד.

וגלחה את ראשה, היינו תיקון כל עניני הדעות, וכדברי הרמב"ם (הלכות תשובה ז, ג) שאין התשובה רק מחטאים שיש בהן מעשה אלא גם מדעות רעות כגון קנאה תאוה וכבוד, ומאלו אף יותר קשה לפרוש מהם, ועשתה את צפרניה, שהם על הידים, רומזו לתקן העבירות שיש בהם מעשה, ולגנותם בעיניו.

'וראית בשביה אשת יפת תאר', הכוונה על הנשמה, כלומר אחר שהאדם כבר התחיל ללחום ואינו כל כך תחת יד היצר, אז יתעורר ויפקחו עיניו לראות איך שנשמתו נמצא בשביה במאסר היצר, ולבבו יבין את גודל הרחמנות, כי כל זמן שהאדם הולך בתאוות ליבו, אינו שם לב לנשמתו וגודל צערה, אבל כשמתעורר ורוצה לשוב אליה, אזי רואה איך שהנשמה אסור ביד הקליפה, ואיננה יכולה לצאת לחופשי.

והעצה 'וחשקת בה', שיתחיל עם חשק והשתוקקות, ויבקש מה' שרוצה להשתחרר מכבליו. 'ולקחת לך לאשה', ולהתקשר שוב עם הנשמה, והבאתה אל תוך ביתך, שהכוונה לביהמ"ד (וכמו שמבאר האוה"ח הק'), כי כשאדם נכנס לביהמ"ד ומתחיל ללמוד תורה אזי יצרו מאבד מכוחו, וכדברי הרה"ק מקאצק זי"ע על דברי הגמ' (קידושין ל, ב) אם פגע

והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה
בביתה, שמלת שביה, רומז למעשים
רעים שהיה עליו בעת יושבו במאסר
היצר, כי האדם המתלכלך בעוונות לא
תעשה, נקרא שבגדיו מלוכלכים, בגדים
צואים, ולזה נאמר 'בכל עת יהיו בגדיך
לבנים ושמך על ראשך אל יחסר', בגדים
לבנים, היינו שיהא נקי מעבירה, ושמך
רומז לתוספת קדושה הבא על ידי קיום
מצוות עשה.

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים,
ואיתא בזהר חדש שרומז לחודש אלול
שאז הם ימי רחמים גדולים ואפשר לתקן
את כל אשר עיוה, ובכתה את אביה ואת
אמה רומז לפגמים שבד"כ אין עליהם
תשובה, אבל בכי ודמעות הם מהמח על
כן גם במקום שתשובה רגילה הבא מן
הלב כמ"ש ולבבו יבין ושב, אינו מועיל.
על ידי בכי יתקן הדבר, בפרט בחודש
אלול שהוא חודש השישי הרומז למידת
יסוד, הוא מסוגל ביותר לתשובה על
הכל. והיתה לך לאשה. ואז יתחבר שוב
עם הנשמה.

ונסיים בדברי התחזקות מהרבי רבי
אלימלך זי"ע (פעם הפציר אחד אצל אאזמו"ר
זי"ע שיאמר לו איזה ספר חסידות ללמוד, אמר
לו נועם אלימלך, אזי שאל והלוא אינני מבין
כלום, אמר לו רבינו, די ווילסט פארשטיין
אויך? !... די לשון אליין...) שמפרש את
המשנה (ב"מ ל') איזה היא אבידה וכו'
ע"ד המוסר לענין אבידת הנשמה. וזה
לשון קדשו ב'ליקוטי שושנה':

לכן חוס וחמול ורחם על נפשך ונשמך
ותחזור בתשובה מהרה להבורא יתברך
שמו. החזירה וברחה. החזירה וברחה
אפילו ארבעה וחמשה פעמים דהיינו
שחזר בתשובה כמה פעמים וחזר
לקלקולו, אף על פי כן אל יתיאש עצמו
ח"ו לומר למה זה הבל איגע, אלא חייב
להחזירה, שחל עליו חיוב התשובה,
שנאמר השב תשיבם משמע אפילו כמה
פעמים, והשם יתברך המקבל שבים
יחזירו בתשובה שלימה לפניו ויחזור
חתירה מתחת כסא כבודו לקבל אותנו
ברחמים ולתקן את אשר שיחתנו ברחמיו
אמן כן יהי רצון.

יהי רצון שנזכה להתגבר על היצר,
ולזכות לתשובה שלימה וכתובה וחתימה
טובה ולגאולה שלימה במהרה.

קידושא רבא

פרשת כי תצא תשפ"א לפ"ק

מברדיטשוב ששיבח לפניו את חשיבות התהילים שלו ושהם בוקעים רקיעים, החליט שאם כן לא ייתכן בשום פנים ואופן שהוא יסכים לוותר על יהדותו, כאשר הודיע על כך לפריץ אמר לו הפריץ, שאם אינו רוצה בטובות הרי שיצטרך להורגו. אך הוא היה איתן בהחלטתו ומסר את נפשו על קידוש ה'.

ברמתים צופים (אות נ"ז) שפעם אחת, אמר הרבי ר' בונם זי"ע שאם היה רואה הבעל תשובה, איך שבהרהור תשובה אחת, עומדת נשמתו באותה גדולה כצדיקים גמורים, היה שמח שמחה גדולה, איך שיצא מחושך לאור גדול כו'. אבל אין מראין לו זאת, כי אם יראה בחוש היה הבחירה בטילה אצלו.

מסופר שבזמן הרה"ק מבארדיטשוב היה איש פשוט מאד בשם פייוויש, שלא ידע הרבה על היהדות, ובקושי שמר תורה ומצוות, אך הוא היה נוהג לומר תהילים בכל יום. פעם עבר על ידו הרה"ק מבארדיטשוב ואמר לו שפרקי התהילים שהוא אומר בוקעים רקיעים.

פייוויש זה היה עובד אצל הפריץ, ופעם פנה אליו הפריץ, ולחץ עליו להחליף אמונתו ח"ו, כי לא יתכן שיעבוד אצלו אחד מדת אחרת, וכיון שלא ידע הרבה על היהדות, ענה לו פייוויש כי עליו לחשוב על כך. והתחיל באמת לחשוב שהוא ממילא לא לומד תורה וכמעט אינו מקיים מצוות, ומה יש לו כבר להפסיד, והחליט לילך לפריץ להודיע לו על כך, אך כאשר כבר כמעט החליט בלבו להסכים נזכר בדברי הרה"ק

ובזה יוכל לתקן כל התפלה. וביאר ענין זה עפ"י משל לגנב שהלך לגנוב באיזה בתים והצליח וגנב ולבסוף הלך לגנוב עוד באחד מן הבתים ושם נתפס ונלקחו ממנו כל הגניבות, כן הגם שכל התפלה לא היתה בכוונה וכל הדבורים של התפלה הולכים בשביה להס"א, מכל מקום לבסוף כשרוצים לשבות ממנו עוד, יוכל האדם לחטוף מהם הכל. יה"ר שנחשיב עבודתינו ונוכל לתקן את כל מעשינו, ונזכה לכתובה וחתומה טובה ולגאולה במהרה ברחמים.

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבת שביו, וצ"ב למה לא נאמר ושבת 'שבי', ובספה"ק ביארו שזה הבחינה של 'להוציא בלעו מפיו', שבשעה שהאדם מתקן מעשיו לא זו בלבד שאינו חוטא אלא גם מקבל בחזרה את כל מה שהסט"א לקח ממנו עד אז, וראיתי בספה"ק בית יעקב, אבד"ק אלכסנדר שהיה תלמידו של הרה"ק מווארקיי זי"ע, שכתב לבל ייאש אדם עצמו הגם שהוא עומד בסוף התפלה ולא היה מכוון כראוי אעפ"כ יחזק עצמו בסוף התפלה לכוון היטב.

סעודה שלישית

פרשת כי תצא תשפ"א לפ"ק

דרך, וזהו בימי התשובה של חודש אלול, ופרשה זו עוסקת בתיקון הנפש, וכדכתיב שם, למען ייטב לך והארכת ימים, 'והארכת' מלשון 'ארוכה ומרפא', שיהא לו רפואה לנפשו, ע"ז שישפר מעשיו.

ובמדרש תנחומא, כי יקרא קן צפור לפניך. זש"ה (משלי ד) מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים. א"ר אדא רמ"ח מצות עשה יש בתורה כמנין איבריין שבאדם ובכל יום ויום צועקים על האדם עשה אותנו שתחיה בזכותינו ותאריך ימים ע"כ. ולכאורה יפלא מה השייכות בין זעקות המצוה לענין הפסוק של כי יקרא קן צפור.

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושבית שביו. וא"י בספה"ק דבמלחמת היצר הכתוב מדבר, שהאדם לוחם עימו שלא יפול בשביו, ובמשך השנה האדם נמשך אחר עצת היצר ונכשל, ואח"כ עבירה גוררת עבירה, ויורד מטה מטה עד שמשתקע בחטא, וכדאי' בחז"ל, שע"י יפת תואר יבוא לבן סורר ומורה ואח"כ כי יהיה באיש חטא משפט מות וכו'.

ובהמשך הכתובים, כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וגו', קן ציפור רומז לשכינה הקדושה, שמזדמן לאדם זמנים טובים, שבהם השכינה מתגלה לפניו, 'בדרך' הרומז ל'הנותן בים

ולא תזרע כרמך כלאים וכו' הרי מצוה גוררת מצוה.

ובאור החיים הק' כותב (כא, יא) והנה כבר כתבתי כמה פעמים, כי באמצעות מעשה המצוה יתלבש באדם אור השכינה ויגרש ממנו חלק הרע, כאומר שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח ה), ובפרט שלוחי מצוה, וכו' ששלוחי מצוה בעת שליחתם אפילו מיצר הרע מצותם מצילתם.

יעזור השי"ת שנזכה לקיים את כל המצוות, ולהכתב בספרן של צדיקים גמורים כתיבה וחתימה טובה ונזכה במהרה לגאולת עולם אמן.

אלא כאמור שכאן מיירי בזמן תשובה, והאדם אינו יודע איך להתחיל לתקן מעשיו על כן מורה לנו התורה כי יקרא קן ציפור וכו' דאי' במדרש, אין לך מצוה קלה בכל המצוות יותר משלוח הקן, ומה שכרה למען ייטב לך והארכת ימים. הרי לנו שזהו המצוה היותר פשוטה כיון שאין צריך שום הכנה אלא אפשר לעשות אותו בהזדמן לפניו קן בדרך. וזה בא ללמדינו שיתחיל לעשות מצוות אפילו היותר פשוטה ועי"כ יבוא לידי תיקונו השלם, וכדאי' במדרש (ו, ד) בן עזאי אומר, מצוה גוררת מצוה, תחלה כי יקרא קן צפור מתוך כך כי תבנה בית חדש ויקיים מצוות מעקה, מתוך כך יהא לו כרם,

סעודה שלישית

פרשת כי תצא תשפ"ב לפ"ק

וזהו כי תצא, כשהנשמה יוצאת לאויר העולם, צריכה תיכף לדעת את המטרה, שבאת לכאן 'למלחמה על אויבך', כדי לנצח את יצרו, ונתנו ה' אלוֹקֵיךְ בידֵיךְ, וכשיזכור זאת לבסוף ינצחו, כמ"ש ה' לא יעזבנו בידו.

מסופר שהבעל התניא אמר פעם מאמר בענין ירידת הנשמה לעולם, והקשה הרי היה יותר טוב לנשמה להישאר מתחת לכסא הכבוד, ומה תועלת בכך שירדה לכאן לתוך עולם הנסיונות, והשיב בזה, שירידה זו צורך עליה וכו' שעל ידי זה שמתגברת על הנסיונות מגיעה הנפש למעלה יתירה. בשבוע הבא חזר הרבי על שאלה זו ושוב תירץ

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוֹקֵיךְ בידֵיךְ ושבית שביו. הנה במסילת ישרים כתב בראש ספרו, (ויש פרק א') יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ע"כ. כי הדבר החשוב ביותר שיזכור האדם תפקידו בעולם. וכן כתב השפת אמת (וילך תרנ"ז) כי עיקר התשובה בחודש אלול אינו על ענינים מסויימים, אלא על ענין הכללי, שאנשים טרודין בהבלי עולם הזה ושוכחין את העיקר על מה נשלחו לעולם הזה, ועל ענין זה צריך להיות עיקר התשובה. לזכור שבא לכאן כדי להיות מוכן לעשות רצונו ית',

של אחיך, שהוא הקדוש ברוך הוא, ועל זה מצווה אותנו השי"ת שלא נתעלם מהם, אלא ישיבם לאלוקי עולם. ואם לא קרוב אחיך וגו', שמחמת כובד הגלות בעקבתא דמשיחא מרוב צרות וזמנים נתרחקו הלבבות, העצה לכך, ואספתו אל תוך ביתך, זה בית המדרש, להכניסם לבית המדרש וללמדם אורחות חיים.

ואי' בשפת אמת (ליקוטים לחודש אלול) בשם ספרים דכתיב כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים וגו' בכל קראנו אליו, כפי המידה שעוסק ב'קראנו אליו', כן נפתח למעלה שערי תשובה ושערי רחמים, על כן ירבה בימים אלו בתורה ובתפילה. ויתפלל ויבקש מאת ה' שאינו רוצה לכלות שנותיו בלא כלום.

ובסוף הפרשה (כג, ה) ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך. ואי' בתז"ל (סנהדרין קה, ב)

באופן נוסף, וכך חזר הדבר במשך כמה שבועות. עד שאחד החסידים שאל את הרבי, מה לו לרבי להרבות בשאלה זו, הרי יש לנו על כך כמה וכמה תירוצים, אמר לו הרבי, דע לך איני מתכוון בדרושי שידעו התירוצים, אלא אני רוצה שאצל החסידים שלי יחקק במוחם השאלה, אמאי ירדה נשמתם לעולם הזה, והאם לפי מעשיהם יש מזה רווח לנשמה או שמא שקועים הם בהבלי עולם הזה, ובאמת היה עדיף לה להישאר למעלה. רצוני שהשאלה הזו יעסיק אותם תמיד.

והנה יש מי ששוכח את מטרת ביאתו לעולם, ועל כך יש לנו בפרשה מצוות השבת אבידה וכפירושו של האור החיים הק', עה"פ לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם, שפרשה זו באה לרמוז, כי תראה את שור, אלה הם בני אדם שנמשלו לשור, שהם כבהמות, והם צאן קדשים, והם

והתפילה יכולים עדיין להפוך את כל
הקללות לברכה.

יה"ר שתחל שנה וברכותיה ונזכה
לתשובה שלימה ולביאת גואל צדק
במהרה.

אמר רבי אבא בר כהנא, כולם חזרו
לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי
מדרשות. ולכאורה אם הקב"ה הפכם
לטובה מחמת אהבתו את ישראל, א"כ
איך נתהפכו לגמרי, ונראה לומר,
שהשאיר ברכת מה טובו אלו בתי
כנסיות ובבתי מדרשות, שבכח התורה

סעודה שלישית

פרשת שופטים תשפ"ג לפ"ק

העולם. והנה בכל שנה בראש השנה, מתעוררים מלאכי הקטרוג ומתייצבים על ה', וטוענים נגד בחירתו בעם ישראל, מחמת שלא הטיבו דרכיהם, (ראה רש"י פר' נח ו, יז). ואז בא המשפט על כל מעשי השנה שעברה, ועיקר המשפט להוציא לאורה שעמו בית ישראל נאמן הוא, ומלכנו מתענג מעבודתינו.

והנה אם בני ישראל מנצחין בדין אמת, כמו הצדיקים שבכל ימות השנה מעשיהם כהוגן, או אפילו אלו שאינם בדרגא זו, אך מכל מקום בחודש אלול משפרים מעשיהם ומרבים בתורה ומעשים טובים, שאף הם נחשבים

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק. ובמדרש (ה, ז) שופטים ושוטרים, אמר הקב"ה לישראל, בני, חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה, מנין שנאמר ויגבה ה' צבאות במשפט וגו'.

ובספה"ק עבודת ישראל (ראש השנה) הביא דברי חז"ל (סנהדרין לח, ב) דבראשית הבריאה כשרצה הקב"ה לברוא את האדם, קטרגו מלאכי השרת ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וגו', שלא יברא את האדם כי מעותד הוא לחטוא, אך הקב"ה דחה דבריהם, וצפה במעשיהם של צדיקים וברא את

וזהו המדרש בזכות שאתם משמרין את הדין, כלומר שתשמרו התורה והמצוות, ואז אתם מנצחין המשפט על פי דין, שאז הכל מודים שאתם צדיקים, בזה מתגלה מחשבת הקב"ה הנכונה מראשית הבריאה שצפה והביט לטובה על ישראל עם קדושו. ואז יוכל לעשות עימנו צדקה וחסד ללא חשש, וזהו פירוש הפסוק ויגבה ה' צבאות במשפט, כשמתגבה כבודו על ידי המשפט והדין, אזי והאל הקדוש נקדש בצדקה, יכול לעשות עמנו צדקה וחסד.

ובאלשיך הק' מבאר את כוונת הפסוק בתהילים (סו ב) אלקים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, שהטובות הבאות ממידת הרחמים אפשר למידת הדין לקטרג עליה, אך אם גם מידת הדין מסכמת עם הטובה, הרי היא עומדת לעד, וזה כוונת הכתוב, 'אלוקים' יחננו ויברכנו, שאם גם מידת הדין מסכמת

שזוכין במעשיהם בצדק ובמשפט, שבזכותם מתרבה כבוד שמים, שאז הכל מודים על צדקת בריאת האדם, בראותם כי אנחנו עמו וצאן מרעיתו עושי רצונו. אמנם אלו האנשים שאינם שלמים במעשיהם, ומצד הדין אינם כראוי, אשר עליהם מליצים טוב בזכות האבות הקדושים או שאר לימוד זכות שהקב"ה מלמד על בניו, אך בדרך זה אין מתרבה כבוד ה'.

ואף גם זאת, אם בני ישראל מוציאים המשפט לאורה, והכל מודים שאנחנו בניו ועבדיו הנאמנים, אז הקב"ה יוכל לעשות עמנו חסדים מרובים ואין שטן ואין פגע לקטרג נגד זה, אך אם ח"ו אינם ראויים במעשיהם, וצריך הקב"ה לעשות עמנו צדקה במתנת חנם, אזי יוכל להיות שיתאחזו ח"ו החיצונים בהשפעה, ובודאי אין להקב"ה נחת רוח מזה.

ובכוונת התפילה ובתיקון המידות, ובפרט על פי דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ג הלכה ב) שמי שעונותיו מרובין, אין הכוונה על כמות העונות, דהיינו לפי מנין הזכיות והעונות, אלא לפי גודלם באיכות, שכן שוקלין 'בדעתו של אל דעות' שרק הוא יודע לשקול הזכיות והעונות לפי גודל הנסיון והקושי שהיה לאדם בעת עשיית המצוה, נמצא לפי זה שיתכן בהתגברות אחת להפוך הכל לטובה.

ואיתא בגמ' מסכת ראש השנה (יז, א) רב הונא בריה דרב יהושע חלה, ועלה רב פפא לשאול בשלומו, חזייה דחליש ליה עלמא, אמר לעומדים שם צביתו ליה זוודתא, הכינו לו צידה לדרך כלומר תכריכין, איתפח, בסופו של דבר הבריא, והיה רב פפא מתבייש לראות פניו, כיון שאמר להכין לו צרכי מתים, אמר לו רב הונא בריה דרב יהושע, אין הכי הוה, שאין לו להתבייש, שאכן כבר

לברכנו, אזי יאר פניו אתנו 'סלה', ללא הפסק.

והנה הוקשו הקדמונים (החיד"א מביאו בשם הרמ"ק) שהיה ראוי להיות ראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים בסוף השנה, דהיינו שראש השנה יהיה בחודש אלול ואחר כך עשרת ימי תשובה ויום הכפורים ויתכפרו העוונות בשנה זו. ולמה יהיה ראש השנה בשנה האחרת, ויכפר על השנה שעברה כבר, ואמרו ליישב דבר זה בדרכים שונות.

ובספר הק' רמתים צופים (סימן א' אות צ"ח), כתב על קושיא זו, שאינו מבין כלל את הקושיא, שכן אי אפשר להקדים ולקיים את המשפט קודם גמר השנה, כי שמא עד סוף השנה עוד יעשה תשובה או איזו מצוה, שבזכות זה יכריע את המאזנים לכף זכות.

ועל כן יש להזדרז מאד בימים אלו של חודש אלול, להתחזק בלימוד התורה

ידעום'. היינו כיון שרוצה הקב"ה להטיב לבני ישראל ולהנטותם לתחיה, על כן 'מגיד דבריו ליעקב' היינו שמגלה לנו את דבר המשפט, כדי שנוכל לתקן מעשינו בחודש אלול, אך לכל גוי לא עשה כן, ומשפטים בל ידעום, כי רק לנו עם קרובו, נתן עצה טובה זו כדי לזכות בדין.

יעזור השי"ת שנזכה לנצל את הזמן ולהיטיב מעשינו ונזכה לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורין ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

הלך למות, אך כיון שהגיע לבית דין של מעלה אמרו, כיון שאינו עומד על מידותיו, אלא מוותר למי שפשע כנגדו, על כן גם עימו אל תדקדקו בדין. וזהו 'נושא עון' למי ש'עובר על פשע', שכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו עיי"ש. נמצא דיש כח גדול להטות הדין על ידי התגברות על המידות.

וחודש אלול הוא מתנה טובה לבני ישראל, כדפירש אזמו"ר הרה"ק רבי יעקב דוד זצלה"ה את הפסוק 'מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל

אחר הבדלה

פרשת שופטים תש"פ לפ"ק

השבוע היארציית של מרנא ורבנא הרבי רבי בונים מפשיסחא זי"ע, הוא היה הרבי של כמעט כל ראשי חצרות החסידים בפולין.

הרה"ק ר' בעריש ביאלער זי"ע בספרו מגיד דבריו ליעקב (פר' שמיני) מביא שיש צדיקים שעבודתם בבחינה של 'שלמי יחיד' שאינו אלא לשעה, ויש מהם שדרכם הוא 'שלמי ציבור', שנשארים לדורות, ואומר שהרר"ב היה מהלך של שלמי ציבור, שלדורות עולם ישאר המהלך שלו.

מפליא לראות איך שתלמידיו הרבים היו כל אחד לעצמו שונה לגמרי, הרבי מווארקי, הרבי מקאצק, החידושי הרי"ם, ר' יענקלע ראדזמינער, ובכל זאת הכוח של הרר"ב היה מופלא, שהיה בידו להרים כל אחד ואחד לפי דרכו.

ידוע על ההתנגדות שהיה לפשיסחא, כבר בתקופת היהודי הק'. למרות כן, היה הרבי מווארקי בקשר טוב עם המתנגדים, ואמר שאין לו כל טענות

כלפיהם, שכן אינם יודעים כלל מיהו הרר"ב ולכן מתנגדים, ואם רק היו מכירים אותו לא היו מתנגדים אליו כלל.

ופעם הפליג הרבי מווארקי בשבחו של הרר"ב לפני הרה"ק ר' ישעי' לע מפשע דבורז, וכה אמר: כשהרר"ב רק נתן ידו לאיש יהודי, האט עהם אהן געהויבען צו ברענען יודישקייט.

בשנותיו האחרונות היה הרר"ב סגי נהור ל"ע, והיו התלמידים לומדים לפניו, אחד מהשיעורים היה ב'מדרש', וזה היה תפקידו של הווארקער רבי, וכשהוא לא היה שם, למד לפניו ר' יענקלע ראדז' מינער. הרבי מקאצק היה לומד לפניו 'זוהר', וכשהוא לא היה מילא מקומו הרה"ק האיזביצער, 'גמרא' למד לפניו החידושי הרי"ם, וממלא מקומו היה ר' לייבוש ז'ארנאווער (גיסו של אומ"ר רבי יעקב דוד מאמשינאו, שהיה חתן רבי יעקב מזארנאוויצא), הוא היה אדם חריף.

העניין של פשיסחא היה לשים דגש על המחשבה ועל הכוונה, עד שלפעמים היה נראה מבחוץ כאילו זה על חשבון הפשטות של מצוות מעשיות. בעת ה'אוסטילע חתונה' שהיה חתונה גדולה בהשתתפות הרבה מגדולי הצדיקים של אותו הדור, בראשות הרה"ק מאפטא זי"ע, החליטו המתנגדים של פשיסחא שזה הזמן הראוי להעלות את הנושא, ולעשות סדר בענין. בפשיסחא היה נידון גדול איך להתייחס להתנגדות זו בעת החתונה, מצד אחד הרבי מקאצק טען שאין להתייחס אליהם כלל, מאידך הרר"ב בעצמו רצה לנסוע על החתונה, לזה הקאצקער התנגד

נחרצות, ואמר שיישכב בגופו על הקרקע לפני הסוסים למנוע את נסיעת הרר"ב.

באותו עת אמר הרר"ב א שארפע לשון, "איך וועל אפטוהן מיינע מתנגדים, און איך וועל אויפשטעלן א תלמיד אזוי גרויס ווי די רבי ר' אלימלך", ואכ"מ להאריך בהמשך מימרא זו. על כל פנים, לימים אמר הרבי מקאצק כי הוא היה סבור בתחילה שהרבי מתכוון אליו, אך נוכח לראות שכוונת רבו הייתה לרבי מווארקי. והסביר הרבי מקאצק למה זכה הרבי מווארקי שבו נתקיימו הדברים, משום שהוא היה מסתופף בצעירותו גם אצל הרה"ק רבי דוד מלעלוב, ומכוח זה זכה לגודל מעלתו.

בחג הפסח, בליל הסדר אצל הרר"ב השתתפו רק התלמידים, ושאר האורחים הלכו לבעלי בתים בעיר. אחד האורחים שהלך לאחד הבתים ראה שאין שם אוכל כדי הצורך, אף לבני הבית. על כן חזר לבית המדרש. ומכיוון שלא נתנו להיכנס ל'סדר' אצל הרבי רק לתלמידים הגדולים בלבד, לקח הרבי מווארקי על עצמו אחריות שהוא יכניסו אל הקודש, וידאג שיוכל להשתתף ב'סדר' אצל הרבי, אך הזהירו שלא ישאל כל שאלות. באמצע ה'סדר' נכנס לשם פוילישע גוי, סוחר תבואה, והחל לדבר עם הרר"ב על תבואה ומסחר. אותו יהודי התפלא מאוד, כיצד שייך לדבר על תבואה באמצע הסדר נאכט, כשסביב מוסבים גדולי התלמידים? הרבי מווארקי ששם לב לפליאתו פנה אליו ואמר: "די זעהסט איינעם, יאך זעה אן אנדערען, און די רבי זעהט נאך אן אנדערן..."

מהרר"ב יש ספר "קול שמחה", שם יש כמה ווערטער שאפשר להשיג מהם קצת את דרך העבודה, אך יש ספר "רמתיים צופים", מהרה"ק ר' שמואל שינאווער, הוא הסתובב אצל הרבה צדיקים הוא היה תלמיד מובהק של הרר"ב, כדאי לראות שם, ממש בכל קטע וקטע יש דברים נפלאים. יש שכינו את הספר "התורה שבעל פה" של תורת פשיסחא, לעומת ה"קול שמחה" שהוא "התורה שבכתב".

יש איגרת ידוע מהרר"ב על ראש השנה, שכתב לתלמידו הרה"ק ר' זושא פלאצקער, שהיה תלמיד של הנתיבות, הגאון רבי יעקב מליסא. שכן כידוע היו כמה תלמידים של הנתיבות שנהיו חסידים של הרר"ב, ביניהם חתנו של הנתיבות, וכן הרה"ק רבי שרגא פייבל מגריצא, ר' זושא פלאצקער. ובגלל שרבי יעקב מליסא התרעם עליהם שנהיו חסידים וממעטים מתורתן, הורה להם הרר"ב להתמנות לרבנים בערים. הה"ק ר' זושא פלאצקער היה אחד מתלמידים אלו, ונמנע ממנו לבא לראש השנה לפשיסחא עקב התמנותו לרבנות בפלאצק, ואליו כתב הרר"ב מכתב זו, ובו שלשה שורות של חסידות צרופה, אשר בהם מבואר "סוד ראש השנה". ה'עולם' בפולין היו שטארק צוקאכט בלימוד מכתב זה, שהוא בכתב יד של הרר"ב. בגוף המכתב עצמו, מוסיף בנו של הרר"ב, הרה"ק רבי אברהם משה שורה: "גם אנכי הצעיר פורס בשלומי הטוב..." ומבקש ממנו שכשיבוא לפשיסחא יביא אתו המכתב "ואז שנינו יחד נלמוד אותו שיער בעיון".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך, א פרייליכע וואך, א לעכטיגע וואך, א כתיבה וחתומה טובה און א גוט געבענטש יאר, א פרייליכע יאר.

אחר הבדלה

פרשת ראה תשפ"א לפ"ק

השבוע (י"ב אלול) היארציית של הרב הקדוש הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע. פעם אחת שאל הרה"ק רבי ישעי' לע מפשעדבורז זי"ע את הרה"ק מווארקי זי"ע, מהו כל הרעש הזה שאתם עושים מהרבי רבי בונם, ובמה כוחו גדול כל כך, ויען לו הרבי מווארקי, אני אגיד לכם, כמו מה שעשה אליהו הנביא לאלישע, אלישע ניהג במחרשתו שני שוורים בשדה וחרש, וברגע שאליהו הנביא רק השליך עליו את אדרתו, התלהב כל כך, ועזב את הכל ורץ אחרי אליהו הנביא, והיה צמוד אליו כל הימים, עד שקיבל פי שניים מרבו, כן הדבר אצל רבינו הרבי רבי בונם, כאשר אך לקח את ידו של איש פשוט, מיד התלהב און עס האט עהם אונגעהויבען צו ברענען יודישקייט...

סיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה שאחד מן החבריא קדישא של הרבי ר' בונם מפשיסחא זצללה"ה הי' לו נפילה ממדריגותיו, ולכן בחג השבועות בבוקר כשכל החבריא עלו והתעלו בעבודתם, הרגיש שאינו יכול להצטרף עימם בעבודתם, ועל כן הרגיש כאילו הם מרחקים אותו, ובא

בקבולנא לפני הרבי שהחבריא מרחקים אותו, ובאותו שנה בערב יום הכיפורים קרא לו הרבי, ואמר לו בזה הלשון, 'דו ביסט א נישט ווערדע, און יאך בין א נישט ווערדע, לאמיר צוזאמען תשובה טוהן' [אתה אינך שוה כלום, ואני אינני שוה כלום, על כן בוא ונחזור יחד בתשובה] ובזה העלהו שוב למדרגתו. ובזה פירש כבוד אא"ז, את דברי הגמ' קם רבה ושחטיה לר' זירא, היינו שלרבה הי' עליות גדולות, ובזה שחטי' לר' זירא, כלומר שהי' לו מזה חלישות הדעת, ונדמה לו שרבה מרחק אותו, למחר בעי רחמי ואחייה, היינו שהעלוהו עימו.

בשפתי צדיק מביא מהרבי ר' בונם ז"ל מפשיסחא על הפסוק 'יש בוטה כמדקרות חרב, ולשון חכמים מרפא', ופירש, למה באמת נתן הקב"ה כזה כח גדול בדיבור עד שיוכלו להכאיב בה כמו עם חרב, אלא הכוונה בזה כי זה לעומת זה עשה אלוקים, וכין שרצה הקב"ה שיוכלו בכח הדיבור לחזק אחד את חבריו בדברים נעימים, על כן נתן כח עצום בדיבור, ובלבד שיהא 'ולשון חכמים מרפא'.

בקול שמחה על הפסוק בישעיהו, והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, דהשם 'קדוש' הוא תואר למי שמתנהג בפרישות יתירה, ובגדרים גדולים. אך באחרית הימים, בשעה שיש מונעים גדולים ורב הסתרות, מי שיחזיק במעוזו, בקיום התורה והמצוות, הוא גם כן נקרא קדוש. וזהו והיה הנשאר בציון וירושלים, היינו באחרית הימים, מי שמקבל עליו עול מלכות שמים ומתגבר על יצרו אף בדברים קטנים, בעת ההוא נמי נקרא קדוש, וזהו קדוש יאמר לו.

החסיד רבי בן ציון אוסטראווער סיפר (הוא היה עוד בקאצק והיה מהחסידים הגדולים בעיר אסטראווי והיה מאלו שהציעו את אא"ז הרה"ק רבי יוסף לכהן פאר כאב"ד באסטראווי, והיו בידידות גדולה): ששמע מהרה"ק רבי העניך מאלכסנדר: פעם אחת נסע לשבות בצל רבו, רבי בונים מפשיסחא. כשהגיע זמן תפילת שחרית, התפלל בבית הסמוך לביתו של רבי בונים. הרבי ר' העניך ערך את תפילתו בקולות רמים ובתנועות, ובאמצע תפילתו, נכנס לחדרו הרבי ר' בונים. כשהבחין ברבי ר' בונים הניצב לידו, הפסיק את קולותיו ותנועותיו, כי ידע שאין דעתו של הרבי ר' בונים נוחה מדרך זו בתפילה. אך לאחר רגע חשב: מה לי עסק עם רבי, הלא אני עומד עתה לפני השם יתברך. מיד שב והתפלל כמקודם. לאחר התפילה קרא אליו הרבי ר' בונים ואמר לו: 'היום נהניתי מתפילתך'... - ונראה כי זה היה במידת האמת, כמ"ש צדיקים לא תעשו 'כן' לה' אלוקיכם, שאין צורה מסויימת דוקא, אלא כל אחד צריך להתנהג על פי האמת.

הרבי רבי בונים מפשיסחא זי"ע אמר "נשא לבבנו אל כפים אל א-ל בשמים", זה נאמר על יהודי שתוקע כפו לחבירו בליל ראש השנה ומברכו בברכת "לשנה טובה", ואז צריך להכניס את לבו בתוך כפיו, ולכוין לברכו מעומק הלב, ואז זה מגיע אל א-ל בשמים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הבדלה

פרשת שופטים תשפ"א לפ"ק

השבוע היארציית של הרה"ק ר' צדוק הכהן זצ"ל מלובלין. תחילת התקרבותו אל החסידות היתה בעת שביקר בלובלין, שם פגש את הרה"ק ר' לייבעלע אייגער נכדו של גאון הדור רבי עקיבא אייגער זצ"ל שהצטרף אז לחסידות ושמע אותו מדבר עם רב העיר, ומאד נתפעל הימנו עד שלבסוף נודע לו שהוא תלמיד מובהק של הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא זצ"ל בעל 'מי השילוח', ואמר לעצמו: 'אם הרבי מאיזביצא הוא בעל כח כזה, שבכוחו להרים כזה אברך ברצונו לראותו! קם ועשה מעשה ונסע לאיזביצא.

הסדר בבית המדרש באיזביצא היה שבכל לילה בחצות, הרבי השמיע את שיעורו לפני קהל חסידיו, המשמש היה בא תחילה לבית המדרש ובידו שני נרות וגמרא והניחם על השולחן, וכך ידעו החסידים שהשיעור עומד להתחיל. אחר כך היה הרבי נכנס בהתלהבות, מתיישב על מקומו ולומד עמוד גמרא בעיון, ולאחר מכן אמר חידושי תורה בדרך החסידות. ר' צדוק מאד נתפעל מהלימוד, והרגיש הארה גדולה ורוח טהרה, על כן החליט להידבק בצדיק זה.

מאז נדבקה נפשו בחסידות הפסיק להתפלפל עם הלומדים והיה לומד לעצמו. מסופר, שפעם ביקש ה'ראגעטשאווער' לפלפל עמו בדברי תורה,

אמר לו רבינו: 'מה ייצא לנו מן הפלפול, הרי אני אגיד בחריפות כך, ואתה תאמר להיפך, ומה ירוויח הקב"ה מזה?'

ר' צדוק היה נוהג שלא לאכל כי אם בסעודת מצוה, בשל כך היה עורך 'סיום' מסכת בכל יום ואז אכל ב"סעודת מצוה". מששמע רבו, הרבי מאיזביצא, שהוא אוכל רק סעודה אחת ביום, ציווה עליו לאכול כל יום לפחות שתי סעודות, וכיון שכך החל לאכול שתי סעודות ביום באמרו, ששתיהן סעודות מצוה, האחת בגלל סיום מסכת, והשניה בשל מצוה שמיעה לדברי חכמים...

לאחר הסתלקות האיזביצער, עברה ההנהגה אל הרה"ק ר' לייבעלע אייגער זי"ע, ור' צדוק התקשר אליו. ר' לייבעלע הנהיג משך יותר משלושים שנה, ולאחר פטירתו עבר ההנהגה להרה"ק ר' צדוק.

וכך היה מעשה: ר' צדוק פנה להחסיד ר' בונם איזנבערג, וכה אמר לו: "במשך שנים התפללתי שהרבי רבי לייבעלע יאריך ימים אחרי, כדי שלא אצטרך לקבל על עצמי את האדמורו"ת, אבל רואה אני כי תפילתי לא נתקבלה".

תיכף ומיד כששמע ר' בונם את הדברים הללו, הגיש מיד 'קוויטל' לר' צדוק בו כתב אודות מסחרו בעצים. אמר לו רבינו: "מדוע תשאל אותי? והרי אתה בקי במסחר זה יותר ממני..." השיב ר' בונם: "הרי אמרו חז"ל (אבות ו, א) ונהנין ממנו עצה ותושיה". ושוב השיבו רבינו: "ההוא בדברי תורה כתיב". [יש לציין גם לדברי התניא באגרת הקודש (כ"ב) שאף הוא מתבטא בחריפות גדולה נגד אלו השואלים עצות במילי דעלמא]. אולם החסיד ר' בונם

לא הרפה: "והרי במדרש (שוחר טוב תהלים א) מובא, שר' אלעזר בן ערך היה נותן עצות במילי דעלמא והיו מתקיימות ומצליחות. נענה לו רבינו: "אדרבה, באם חז"ל מחשיבים את זה לרבותא, משמע שהמנהג לא היה כן".

רבי צדוק לא השאיר אחריו זש"ק ר"ל, אך השאיר ספרים נפלאים, ומובא בשם צדיקים, שספריו הם ה'בית יוסף' של החסידות, שכן פותח את המקורות לכל יסודות החסידות וגם מחדש הרבה דברים שמבוססים על דברי חז"ל, ואמרו חסידים: 'רבי צדוק מגלה את כל הסודות...'

קשה להקיף את כל החידושים בספריו, אבל יש אצלו דבר נפלא, שלפעמים מביא דברים בפשטות מיוחדת ומתוך הפסוק עצמו לומד איזה דבר חידוש. ונביא ב' דוגמאות:

עיקר השתדלות האדם הוא רק החשק שיש לו לעשות רצונו יתברך, אבל גמר המעשה הוא מהשם יתברך, ומה הראי' לכך? שכן מכל גמילות חסדים של אברהם אבינו ע"ה והכנסת אורחים שלו לא נזכר בתורה לשבח, אלא מה שעשה למלאכים, שכלל לא הוצרכו לכל זה ורק לכבודו הוכרחו להיות כאוכלים, ולא היה בזה אלא המחשבה והרצון הטוב (דברי סופרים אות כא).

אין ליהודי להתיימש משום דבר, כגון שרואה עצמו שוקע והולך בענייני עולם הזה כו', כי השי"ת יכול לעזור בכל ענין. מהי הראי' לכך? כי כל בנין אומה הישראלית היה אחר היאוש הגמור דאברהם ושרה זקנים, ולא עלה על דעת אדם עוד להאמין שיוולד להם יצחק (דברי סופרים אות טז).

בעת הדפסת ספריו אמר האמרי אמת מגור זי"ע: שאין לשאול מה להדפיס, כי צריך להדפיס את כל כתבי רבי צדוק, אך משפט הקדימה להדפיס דברי תורתו הק' משבת קודש (המדפיס בהקדמה לספר שיחת מלאכי השרת).

כמו כן השבוע הוא היארציית של הרב הקדוש הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע.

יעזור השי"ת שזכות הצדיקים יגן עלינו ונתברך בשפע ברכה והצלחה בני חיי ומזוני רוויחי ושנה טובה ומתוקה א פרייליכער יאר.

